

השובר את האומנין פרק ששי בבא מציעא פא.

עין משפט
נר מצוה

עפ"א ב מ"י פ"י מהל' שטרות הלכה ג סמג עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס"ז ש"ע פ"א:

ב ג מ"י פ"ג מהלכות שאלה ופקדון הלכה ב סמג עשין נב טו"ש"ע ח"מ ס"ז ש"ע פ"ח:

פא ד מ"י פ"ב מהלכות שטרות ושותפין הלכה ח ועשין במשנה למך סמג עשין פב טו"ש"ע ח"מ ס"ז קפ"א פ"א:

פב ה ו ז מ"י פ"ג מהלכות שטרות הלכה ב סמג עשין פב טו"ש"ע ח"מ ס"ז קפ"א פ"א:

ד הובא ברב אלפס פרק ח דב"מ דף קכ"ג:

פג ה ט י ב ל מ"י פ"י מהלכות שטרות הלכה ב ועשין במ"מ וזכ"מ ובלחם משנה נ"פ"ב מהל' שאלה הל' א סמג עשין פב טו"ש"ע ח"מ ס"ז ש"ע פ"א:

ו י"ט שמו סעף ה וסעף ח:

פד מ מ"י פ"א הלכה ג סמג עשין פ"ב טו"ש"ע ח"מ ס"ז שמו סעף י"ט:

הא גמרתיו שומר שבר. וא"ת ומאי פריך שאלה הכא דלכתי תפיס ליה אלגריה ולכך הוי שומר שכר אף על פי שגמר מלאכתו ומיהו לטעמיה דלעיל דמדמינן אומן לשובר ולא אמרינן שאלה אומן דתפיס ליה אלגריה פריך הכא ספיר וי"ל דלא מהני תפיס ליה אלגריה אלף דוקא צדוד שמשכר צלומותו דתרתו צעינן שמשכר ותפיס ליה אלגריה: ר"ל הא הבא מעות ושו"א את שלך שומר שבר. ואע"ג דגמרתיו לא הוי אלף שומר חנם לפי שנגמרה מלאכתו מ"מ הכא שמשכר צדדיף שלא יטול עד שיתן מעות הוי שומר שכר: אהא דקמיה דרב נחמן וחי"ביה. ותימה מללף אשכח לזונגא משמע דלא הוי זנינא חריפא ואס"ן אמאי חייביה והלא הנאת שניסם הימה ואמרינן בנדרים (ד' ל"א:) דאין לחייב הלוקח אלף צונינא חריפא שכל הנאה שלו וי"ל דצנינא חריפא היא ואס"ן היה רוצה לתת דגמיס שנתן לו המוכר היה מוצא הרבה אלף היה רוצה למוכרו ציוקר ומה שלא מכרו כמו שהיה יכול משום שאף אצבא דתימיה כשיחזור יתנו לו אופן דמיס או יותר:

הא גמרתיו שומר שכר לא "הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי שומר חנם אי הכי אדתינו וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם נשמעינן גמרתיו וכ"ש טול את שלך טול את שלך אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמ"ל איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם מאי לאו הוה הדין גמרתיו לא טול את שלך שאני הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני תנן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם והוא ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה ומשני אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שהחזיר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי אמר אמרימר מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר (ה) הואיל ונהנה מהנה הוה (ה) תניא כוותיה דאמימר

ההא גמרתיו שומר שכר לא "הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי שומר חנם אי הכי אדתינו וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם נשמעינן גמרתיו וכ"ש טול את שלך טול את שלך אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמ"ל איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם מאי לאו הוה הדין גמרתיו לא טול את שלך שאני הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני תנן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם והוא ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה ומשני אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שהחזיר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי אמר אמרימר מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר (ה) הואיל ונהנה מהנה הוה (ה) תניא כוותיה דאמימר

ההא גמרתיו שומר שכר לא "הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי שומר חנם אי הכי אדתינו וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם נשמעינן גמרתיו וכ"ש טול את שלך טול את שלך אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמ"ל איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם מאי לאו הוה הדין גמרתיו לא טול את שלך שאני הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני תנן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם והוא ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה ומשני אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שהחזיר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי אמר אמרימר מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר (ה) הואיל ונהנה מהנה הוה (ה) תניא כוותיה דאמימר

ההא גמרתיו שומר שכר לא "הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי שומר חנם אי הכי אדתינו וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם נשמעינן גמרתיו וכ"ש טול את שלך טול את שלך אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמ"ל איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם מאי לאו הוה הדין גמרתיו לא טול את שלך שאני הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני תנן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם והוא ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה ומשני אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שהחזיר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי אמר אמרימר מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר (ה) הואיל ונהנה מהנה הוה (ה) תניא כוותיה דאמימר

ההא גמרתיו שומר שכר לא "הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי שומר חנם אי הכי אדתינו וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם נשמעינן גמרתיו וכ"ש טול את שלך טול את שלך אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמ"ל איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם מאי לאו הוה הדין גמרתיו לא טול את שלך שאני הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני תנן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם והוא ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה ומשני אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שהחזיר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי אמר אמרימר מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר (ה) הואיל ונהנה מהנה הוה (ה) תניא כוותיה דאמימר

הא גמרתיו שומר שכר. ולא אמרינן כיון שידעו הצעלים שכלו ימי האומנות ולא שלחו והצילום פטור השומר. וגזי השואל נמי אף על פי שידעו הצעלים שכלו ימי השאילה שואל הוא: לא. מידק הא גמרתיו שומר שכר הוא אלף הכי דייק מינה: הא הצא מעות. דגלי אדעתא דתפיס ליה אלגריה שומר שכר הוא:

אלף גמרתיו מאי שומר חנם. דכל כמה דלא גלי דעתיה וזית לן למימר דתפיס ליה אלגריה כלתה שמירת שכר פעולה מדגמריה ואודעיה. וגזי שואל נמי כלתה שמירת שאלה מדידעו הצעלים שכלו ימי השאלה דהתם לאו לצודעי צעי דהא ידע שלכך וכך ימים השאילה לו: שומר חנם נמי לא הוי. דלזינו שומרו לו עוד קאמר ליה: קמ"ל דלזינו תופסו על שכרו הוא דקאמר ליה אלף מדין פקדון לא סליק נפשיה: מאי לאו הוא הדין לגמרתיו. והאי דנקט טול את שלך לאשמעינן מינה דשומר חנם מיהת הוי כדאמרן: וכן בשעה שמחזירה. כל כמה דלא אמר ליה משאל שלח קמה ברשותיה דשואל כי היכי דבשעת שאלה קיימא ברשות משאל עד דלאמר ליה שואל שלח. וקס"ד דמשכלו ימי שאילה קאמר דדמי לגמרתיו: פטור משואל. מאונסין: וחייב כשומר שכר. בגניבה ואצדקה: הואיל ונהנה בשאילה: מהני. להיות עליה שומר שכר עד שתגיע ליד הצעלים: לשגן לבית חמיו. סבלנות לארוסמו: כפי טובא הגאה. שיחוקו לי טובא שפקדמיס בסבלנות: ונאנסו בהליכה חייב. דהואיל וקפץ דמיהן ומשכן לשם לקיחה הרי הם לקוחין זידו עד שידע שאינה לקוחה. והכי נמי אמרינן בהמוכר את הספינה (ב"ב ד' פ"ז): אמר שמואל הלוקח כלי מן האומן על מנת לצקרו ואס"ן אין צו מוס יקחנו ונאנסו זידו חייב והוא דקילי דמיה: תחזירה פטור. מאונסין מפני שהיא כנושא שכר בחזירה ולא כשואל ומהו נשיאות שכרו הואיל ונהנה שנתפאר בהן. והיינו כוותיה דאמימר דאע"ג דהייב ליה כפי טובא הגאה שבהן הוי עליהו שומר שכר אחר שכלתה שמירת המקח הואיל ונהנה כל שכן גזי שאלה דלא הייב ליה מדי: שומר לי ואשומר לך שומר שכר. וחייב אס נגנבה: ואמאי שמירה בצעלים היא. צעליו של חפץ זה שנגנב צמלכתו של שומר היה שאף הוא משמר היה לו וכתוב אס צעליו עמו לא ישלם ודרשינן לקמן עמו צמלכתו ואע"ג

ההא גמרתיו שומר שכר לא "הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי שומר חנם אי הכי אדתינו וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם נשמעינן גמרתיו וכ"ש טול את שלך טול את שלך אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמ"ל איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם מאי לאו הוה הדין גמרתיו לא טול את שלך שאני הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני תנן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם והוא ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה ומשני אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שהחזיר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי אמר אמרימר מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר (ה) הואיל ונהנה מהנה הוה (ה) תניא כוותיה דאמימר

ההא גמרתיו שומר שכר לא "הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי שומר חנם אי הכי אדתינו וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם נשמעינן גמרתיו וכ"ש טול את שלך טול את שלך אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמ"ל איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם מאי לאו הוה הדין גמרתיו לא טול את שלך שאני הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני תנן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם והוא ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה ומשני אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שהחזיר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי אמר אמרימר מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר (ה) הואיל ונהנה מהנה הוה (ה) תניא כוותיה דאמימר

ההא גמרתיו שומר שכר לא "הא הבא מעות וטול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי שומר חנם אי הכי אדתינו וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם נשמעינן גמרתיו וכ"ש טול את שלך טול את שלך אצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמ"ל איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם מאי לאו הוה הדין גמרתיו לא טול את שלך שאני הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני תנן וכולן שאמרו טול את שלך והבא מעות שומר חנם והוא ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה ומשני אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שהחזיר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי אמר אמרימר מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר (ה) הואיל ונהנה מהנה הוה (ה) תניא כוותיה דאמימר

(א) מדרים ל"א: (ב) ג"ל רבא וכו' (ג) ע"ש. (ד) ג"ל רבא וכו' (ה) בר"ק והל"ש. (ו) וכן איתא במדרים ל"א: (ז) כ"ב מג"ב: (ח) ולקמן נ"ה. (ט) ל"א. (י) [שמות כ"ג] (יא) ע"י דף נ"ה: (יב) [דף נ"ה].

הגהות הב"ח
(א) גבי הואיל ונהנה נ"ב ע"י דף מג ע"א:

מוסף רש"י
נאנסו בהליכה חייב. מפני שהוא כנושא שכר, צה"ל הגאה דלית ליה שמינו להוליכו לבית חמיו גמר ומקני נפשיה, בחזרה פטור. דלית ליה הגאה שלא נתקבלו (נדרים ל"א): ע"ש ר"ב. איתביה כו' ובהזרה פטור. וה"ל כי אמיס בחזרה אמיס ולפטור (שם). מי לא זבנה. ובחזרה נמי כנושא שכר [לא] הוי (שם). פשיעה בבעלים. אחד מן השומרים שפעה כשהיו צעלים צמלכתו (לקמן ח"ה).